

Išrašas

PATVIRTINTA

VšĮ Marijampolės greitosios medicinos
pagalbos stoties direktoriaus

2019 m. lapkričio 6 d. įsakymu Nr. V-132

PAGALBINIO DARBUOTOJO-PARAMEDIKO PAREIGYBĖS APRAŠYMAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

<...>

1. Pagalbinis darbuotoju-paramediku gali dirbti asmuo, turintis ne žemesnę kaip vidurinę išsilavinimą, galiojančią vairuotojo sveikatos patikrinimo pažymą ir įgijęs paramediko kvalifikaciją ir turintis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka išduotą ir galiojančią licenciją verstis paramediko praktika.

<...>

III SKYRIUS PAREIGOS

1. Pagalbinis darbuotojas - paramedikas **privalo**:
 - 1.1. teikti būtinąją medicinos pagalbą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
 - 1.2. pagal savo kompetenciją, nurodytą Lietuvos medicinos normoje, ir asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje verčiasi paramediko praktika, licenciją vertinti paciento būklę ūmių klinikinių būklių ir sužalojimų atvejais, nustatyti sutrikusias gyvybines funkcijas ir jas palaikyti, rekomenduoti ir dalyvauti organizuojant ligų ir sveikatos sutrikimų profilaktikos priemones bei užtikrinti teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;
 - 1.3. laikytis profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti, saugoti profesinę paslaptį ir visą informaciją apie pacientą laikyti konfidencialia; kitiems asmenims ši informacija gali būti atskleista Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytais pagrindais ir tvarka;
 - 1.4. dirbti komandoje su asmens sveikatos priežiūros ir kitais specialistais, dalyvaujančiais atliekant tyrimo, diagnostikos ir gydymo veiksmus;
 - 1.5. naudoti tik teisės aktų reikalavimus atitinkančias medicinos priemones (prietaisus), kurios turi būti laikomos, instaliuojamos, naudojamos ir prižiūrimos teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojo su medicinos priemone (prietaisu) pateikiama informacija;
 - 1.6. pagal savo kompetenciją teikdamas būtinąją medicinos pagalbą, taikyti Lietuvos Respublikoje tik medicinos mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus, saugius kėlimo ir transportavimo metodus, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis;
 - 1.7. tvarkyti paramediko praktikos dokumentus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
 - 1.8. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
 - 1.9. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;
 - 1.10. turėti spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 „Dėl Numerio sveikatos specialisto spaudui suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

Galioja nuo 2020-11-01

- 1.11. paaiškinti paramediko praktikos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu.
 - 1.12. laiku atvykti į darbą ir išvykti iš darbo pagal patvirtintą darbo grafiką;
 - 1.13. darbo pradžioje ir pabaigoje patikrinti ar tvarkingas darbo inventorių;
 - 1.14. jei greitosios medicinos pagalbos automobilyje įrengti saugos diržai, privalo juos užsisegti;
 - 1.15. bendradarbiauti su slaugytojais bei kitų sričių specialistais;
 - 1.16. paruošti, saugiai ir tinkamai naudoti medicinos prietaisus ir medicinos pagalbos priemones;
 - 1.17. užtikrinti pacientų išskyrų tvarkymą;
 - 1.18. vykdant darbo pareigas, naudotis asmens apsaugos priemonėmis;
 - 1.19. teikti pirmąją medicinos pagalbą įvykio vietoje pacientams, sergantiems ir nukentėjusiems nelaimingų atsitikimų metu;
 - 1.20. darbo metu kilus neaiškumų, abejonių, komplikacijų, konsultuotis su slaugytojais ar kitais asmens sveikatos priežiūros specialistais;
 - 1.21. paruošti pacientą transportavimui, pernešti pacientą iš įvykio vietos į greitosios medicinos pagalbos automobilį ir iš jo į ligoninės skubios pagalbos skyrių. Transportuojant sėdintį ar gulintį pacientą neštvuose, fiksuoti specialiais diržais;
 - 1.22. suteikus pirmąją medicinos pagalbą padėti slaugos specialistui surinkti slaugos priemones, nunešti medicinos aparatūrą į greitosios medicinos pagalbos automobilį;
 - 1.23. savarankiškai taikytus pirmosios medicinos pagalbos veiksmus ir jų rezultatus registruoti patvirtintose apskaitos formose;
 - 1.24. užtikrinti greitosios medicinos pagalbos automobilių bei patalpų sanitarinį stovį pagal įstaigoje patvirtintus tvarkos aprašus;
 - 1.25. valymui ir dezinfekcijai naudoti įstaigoje patvirtintas priemones, laikytis saugaus naudojimo tvarkos. Draudžiama naudoti savavališkai atsineštas iš namų valymo priemones;
 - 1.26. nerūkyti įstaigos patalpoje, greitosios medicinos pagalbos automobilyje.
 - 1.27. negalėdamas atvykti į darbą dėl ligos ar kitų priežasčių, privalo pranešti ūkvedžiui;
 - 1.28. apie įvykusį nelaimingą atsitikimą vykstant į darbą ir iš darbo bei darbo metu, nedelsiant pranešti tiesioginiam vadovui ar kitam administracijos darbuotojui pats ar per kitą asmenį;
 - 1.29. iškilus organizaciniams nesklaidumams, nesusipratimams ar konfliktinėms situacijoms darbo metu, nedelsiant informuoti pamainos vyresniajam slaugos specialistui ar administraciją.
 - 1.30. dirbti dorai ir sąžiningai, laikytis darbo drausmės, laiku ir tiksliai vykdyti teisėtus direktoriaus ir administracijos įsakymus, užduotis bei pavedimus, susijusius su darbine veikla, vykdyti darbų saugos taisyklių reikalavimus ir pan.
 - 1.31. su pacientais bei jų artimaisiais elgtis mandagiai, taktiškai, nekalbėti pašalinėmis temomis, nekomentuoti pacientų ar medikų elgesio, jų sprendimų.
 - 1.32. vykdyti teisėtus slaugytojo reikalavimus, kurio prižiūrimas jis dirba, nurodymus, susijusius su pagalbiniu darbuotojo-paramediko pareigų atlikimu;
 - 1.33. paskelbus įstaigoje ekstremalią situaciją, nedelsiant vykdyti įstaigos vadovo įsakymus pagal įstaigoje patvirtintą ekstremalių situacijų valdymo planą;
 - 1.34. į darbą atvykti blaiviam ir neapsvaigusiam nuo narkotinių ar kitų stipriai veikiančių medžiagų. Darbo metu draudžiama vartoti šias medžiagas.
 - 1.35. nustatyta tvarka profilaktiškai pasitikrinti sveikatą.
 - 1.36. sekti pateikiamą informaciją įstaigos stenduose ir ja vadovautis.
 - 1.37. saugoti paciento medicininę ir privataus gyvenimo paslaptis, išskyrus tuos atvejus, kai tokios informacijos pateikimą numato teisės aktai.
2. Atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką, nustatytas pareigas.

IV SKYRIUS KOMPETENCIJA

3. Pagalbinis darbuotojas -paramedikas turi **žinoti**:
 - 3.1. įrodymais pagrįstos medicinos principus;
 - 3.2. sveikatos teisės pagrindus;
 - 3.3. sveikatos draudimo pagrindus;
 - 3.4. medicinos statistikos pagrindus;
 - 3.5. dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos pagrindus;
 - 3.6. teisės aktus, reglamentuojančius būtinosios medicinos pagalbos teikimą ir paramediko veiklą;
 - 3.7. asmens sveikatos priežiūros organizavimo principus;
 - 3.8. darbų saugos reikalavimus savo darbo vietoje.
4. Paramedikas turi mokėti naudotis informacinėmis ir ryšio technologijomis.
5. Pagalbinis darbuotojas-paramedikas turi **išmanyti**:
 - 5.1. žmogaus anatomijos, fiziologijos, patologijos, ligų etiologijos, patogenezės, simptomatikos, simptomų ir sindromų diagnostikos pagrindus, ligų profilaktikos principus;
 - 5.2. ūmių ligų ir gyvybei pavojingų būklių etiologijos ir patogenezės pagrindus;
 - 5.3. ūmių gyvybei pavojingų būklių simptomus bei jų galimas komplikacijas;
 - 5.4. asmens ir aplinkos priežiūros higienos pagrindus;
 - 5.5. biomedicinos etikos ir profesinio bendravimo psichologijos pagrindus;
 - 5.6. gyvybiškai svarbias organizmo funkcijas, jų vertinimą;
 - 5.7. pradinį ir specializuotą gaivinimą;
 - 5.8. kvėpavimo takų pralaidumo sutrikimo, kvėpavimo nepakankamumo ar sustojimo požymius bei būtinosios medicinos pagalbos teikimo ir prietaisų (priemonių) naudojimo principus;
 - 5.9. kraujavimo rūšis, požymius ir stabdymo būdus;
 - 5.10. žaizdų rūšis;
 - 5.11. tvarstymo taisykles ir būdus;
 - 5.12. traumų mechanizmus ir požymius, pagalbos teikimo principus;
 - 5.13. imobilizacijos taisykles ir būdus traumų atveju;
 - 5.14. dezinfekavimo priemonių naudojimo indikacijas, būdus;
 - 5.15. hipotermijos ir hipertermijos būklių požymius ir pagalbos teikimo principus;
 - 5.16. šoko, komos požymius ir pagalbos teikimo principus;
 - 5.17. nukentėjusiųjų transportavimo principus ir būdus;
 - 5.18. pavojingų užkrečiamųjų ligų požymius, jų plitimo būdus bei veiksmus įtarus pavojingą užkrečiamąją ligą;
 - 5.19. natūralaus gimdymo ir patologinio gimdymo pagrindinius požymius, galimas komplikacijas ir pagalbos teikimo principus;
 - 5.20. užspringimo, korimosi, skendimo pagrindinius požymius, galimas komplikacijas ir pagalbos teikimo principus;
 - 5.21. pagal darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus naudojamas asmens apsaugos priemonės ir būdus;
 - 5.22. apsinuodijimų požymius ir pagalbos teikimo principus;
 - 5.23. pagalbos teikimo principus ūmių psichikos būklių atvejais;
 - 5.24. ilgalaikio suspaudimo sindromo požymius ir pagalbos teikimo principus;
 - 5.25. cheminių, radioaktyviųjų ir biologinių medžiagų sukeltus sveikatos sutrikimus, švarinimo ir pagalbos principus;
 - 5.26. paramediko medicinos krepšio ir greitosios medicinos pagalbos transporto priemonės medicininę komplektaciją;
 - 5.27. testų ir techninių priemonių apsvaigimui nustatyti naudojimą;
 - 5.28. naudojamų medicinos priemonių (prietaisų) veikimo principus;

- 5.29. ekstremalių situacijų medicinos pagalbos organizavimo principus, problematiką ir jų sprendimo būdus;
- 5.30. sveikatos priežiūros įstaigos patvirtintus būtiniosios medicinos pagalbos srities diagnostikos ir gydymo protokolus ir metodikas;
- 5.31. pagrindinius aplinkos apsaugos reikalavimus;
- 5.32. valstybinę kalbą ir šia kalba įforminti privalomus dokumentus
6. Pagalbinis darbuotojas-paramedikas privalo **gebėti**:
- 6.1. pagal kompetenciją teikti būtinąją medicinos pagalbą visų amžiaus grupių pacientams ūmių būklių, traumų ir nelaimingų atsitikimų, pavojingų aplinkos veiksnių atvejais, natūralaus gimdymo metu;
- 6.2. vadovauti pradinio gyvybės palaikymo komandai, vertinant paciento būklę bei teikiant būtinąją medicinos pagalbą, vadovaudamasis teisės aktų reikalavimais, kai nėra aukštesnį išsilavinimą turinčio medicinos darbuotojo;
- 6.3. skirstyti pacientus pagal jų būklės sunkumo kategoriją (atlikti medicininių nukentėjusiųjų rūšiavimą įvykio vietoje);
- 6.4. įvertinti traumos mechanizmą ir aplinkos saugumą pagalbos teikimo vietoje;
- 6.5. naudoti asmenines apsaugos priemones;
- 6.6. taikyti aseptikos ir antiseptikos principus;
- 6.7. paversti pacientą į stabilią padėtį (ant šono ar nugaros);
- 6.8. atlikti pirminę ir antrinę paciento apžiūrą;
- 6.9. įvertinti paciento būklę:
- 6.9.1. įvertinti paciento kvėpavimą, kvėpavimo takų pralaidumą (vertinant kaklo imobilizavimo poreikį);
- 6.9.2. atlikti pulsoksimetriją, įvertinti jų rezultatus;
- 6.9.3. įvertinti paciento kraujotaką (pamatuoti arterinį kraujospūdį, skaičiuoti pulsą, vertinti kapiliarų prisipildymo laiką, vertinti odos temperatūrą, spalvą, drėgnumą);
- 6.9.4. užrašyti EKG, monitoruoti, registruoti paciento širdies veiklą; esant asmens sveikatos priežiūros įstaigos patvirtintiems protokolams – vertinti rodmenis ir atpažinti gyvybei pavojingą patologiją;
- 6.9.5. nustatyti gliukozės kiekį kraujyje gliukometru ir vertinti gliukometro rodmenis;
- 6.9.6. atlikti paciento neurologinį įvertinimą (vertinti sąmonės lygį, vyzdžius, motoriką ir sensoriką);
- 6.9.7. matuoti kūno temperatūrą (išoriškai ir šerdinė);
- 6.10. stabdyti išorinį kraujavimą;
- 6.11. atverti kvėpavimo takus atlošiant paciento galvą, pakeliant smakrą ir išstumiant apatinį žandikaulį;
- 6.12. palaikyti kvėpavimo takų praeinamumą naudodamas šias priemones:
- 6.12.1. orofaringinį vamzdelį;
- 6.12.2. pažangias viršgerklines kvėpavimo takų praeinamumo palaikymo priemones;
- 6.12.3. siurbimo prietaisus;
- 6.12.4. priemones svetimkūniams iš kvėpavimo takų šalinti (spaustukai, pincetai);
- 6.12.5. paversdamas nukentėjusįjį į stabilią šoninę padėtį;
- 6.13. užtikrinti kvėpavimą šiais būdais:
- 6.13.1. panaudodamas deguonies skyrimo prietaisus;
- 6.13.2. panaudodamas nešiojamuosius plaučių ventiliavimo prietaisus;
- 6.13.3. atlikdamas dirbtinį kvėpavimą (burna į kaukę ar kvėpavimo maišu į kaukę, viršgerklinį ar tracheostominį vamzdelį);
- 6.13.4. hermetizuodamas krūtinės ląstos žaizdas;
- 6.14. užtikrinti kraujotaką:
- 6.14.1. atlikti krūtinės ląstos paspaudimus;
- 6.14.2. defibriliuoti automatiniu režimu;

6.14.3. atlikti periferinės venos punkciją (kaniuliavimą), pradėti intraveninę infuziją kristaloidiniais tirpalais, pagal gydymo įstaigos patvirtintą protokolą stebėti ir koreguoti lašėjimo greitį, atjungti infuzinę sistemą ir ištraukti kateterį;

6.14.4. atlikti injekcijas į raumenis, poodį ir odą;

6.14.5. sugirdyti, skirti rektalinį vaistinį preparatą ir (ar) kitais parenteraliais būdais paskirti sveikatos priežiūros specialisto tiesiogiai ar telemedicinos būdu paskirtus vaistinius preparatus;

6.15. imtis pagalbos organizavimo veiksmų pagal sveikatos priežiūros įstaigos patvirtintus protokolus patologinio gimdymo atveju (kviesti aukštesnio lygio asmens sveikatos priežiūros specialistus arba transportuoti gimdyvę į atitinkamo lygio paslaugas teikiančią asmens sveikatos priežiūros įstaigą);

6.16. atlikti pirminį, neinvazinį žaizdų sutvarkymą, naudoti dezinfekcines priemones;

6.17. imobilizuoti stuburą, galūnes, dubenį ar kitą pažeistą kūno vietą

6.18. plauti skrandį sąmoningam pacientui;

6.19. sušildyti pacientą ir vykdyti hipotermijos prevenciją;

6.20. parengti pacientą transportuoti;

6.21. užkelti ant neštuvų ar medicininio vežimėlio ir nuo jų nukelti;

6.22. saugiai transportuoti pacientą;

6.23. paruošti medicinos įrangą, prietaisus (priemones);

6.24. stebėti pacientus, jų būklę ir medicinos pagalbos prietaisų rodmenis bei funkcionavimą;

6.25. bendrauti ir bendradarbiauti su pacientais ir jų šeimų nariais, sveikatos priežiūros komandos nariais, institucijomis, susijusiomis su asmens sveikata, teikti psichologinę paramą nukentėjusiajam ir aplinkiniams;

6.26. ištraukti erkę;

6.27. surinkti anamnezę;

6.28. atpažinti mirties požymius;

6.29. naudotis greitosios medicinos pagalbos transporto priemonės medicinos įranga;

6.30. parengti medicinos įrangą bei priemones;

6.31. padėti slaugytojams atlikti gyvybę gelbstinčias procedūras bei paruošti joms pacientą;

6.32. savarankiškai naudotis ryšio bei navigacijos priemonėmis, sąveikos signalais ir ženklais;

6.33. bendrauti ir bendradarbiauti su pacientais bei jų šeimų nariais, GMP brigados nariais, institucijomis, susijusiomis su asmens sveikata;

6.34. naudoti gaisro gesinimo priemones.

7. Pagalbinis darbuotojas-paramedikas, esant gyvybei grėsmingai būklei, kai nėra galimybės pasitelkti aukštesnės medicininės kompetencijos specialisto pagalbos, pagal asmens sveikatos priežiūros įstaigos patvirtintą protokolą gali:

7.1. skirti antibiotikus įtardamas meningokokinę infekciją;

7.2. skirti ir atlikti venos punkciją (kaniuliavimą) ir pradėti intraveninę infuziją kristaloidiniais ir koloidiniais tirpalais, jas stebėti, koreguoti lašėjimo greitį ir atjungti infuzinę sistemą;

7.3. pradėti kritinėms būklėms gydyti reikiamų vaistinių preparatų skyrimą į raumenis, į veną, į išangę;

7.4. skirti opioidinius ir neopioidinius analgetikus, priešnuodžius ir atlikti jų injekcijas į raumenis, į periferinę veną ar skirti per nosies, burnos gleivinę ar pacientui nuryti;

7.5. skirti vaistinius preparatus šoko, anafilaksinės reakcijos, miokardo infarkto, hipoglikemijos ar hiperglikemijos, natūralaus gimdymo ir kitais ūmių būklių atvejais ir atlikti jų injekcijas į raumenis, į periferinę veną ar skirti per nosies ar burnos gleivinę ar pacientui nuryti.

<...>